

№471, 28-yanvar, 2022 y.

COVID-19 ga qarshi vaksinalarning
ishlanmalari bo'yicha

DAYJEST

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi
Ilmiy-texnik axborot markazi

Toshkent-2022

Jahonda pandemiya bilan bog'liq vaziyat

2022 y. 27-yanvar holatiga ko'ra

Umumiy zararlanganlar soni	-	363 059 247	(+ 3 633 450)
Sog'ayganlar soni	-	287 483 181	(+ 2 319 232)
Vafot etganlar soni	-	5 645 114	(+ 10 554)

Mamlakatlar bo'yicha bemorlar soni

	AQSh	-	74 176 403	(+ 533 313)
	Hindiston	-	40 371 500	(+ 286 384)
	Braziliya	-	24 553 950	(+ 219 878)
	Buyuk Britaniya	-	17 730 556	(+ 428 008)
	Fransiya	-	16 148 603	(+ 102 053)
	Rossiya	-	11 315 801	(+ 74 692)
	Turkiya	-	11 167 927	(+ 77 434)
	Italiya	-	10 383 904	(+ 167 549)
	Ispaniya	-	9 529 320	(+ 133 553)
	O'zbekiston	-	219 663	(+ 1 186)

Manba: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

O'zbekistonda COVID-19 qarshi vaksinatsiya bo'yicha hisobot

2022 y. 26-yanvar holatiga ko'ra

Hududlar	Jami emlanganlar soni	Bir kunda emlanganlar soni
Qoraqalpog'iston Respublikasi	2 105 490	4 275
Andijon viloyati	3 966 364	11 807
Buxoro viloyati	2 318 804	5 047
Jizzax viloyati	1 444 881	3 443
Qashqadaryo viloyati	3 177 730	23 236
Navoiy viloyati	1 331 908	1 539
Namangan viloyati	3 871 753	5 689
Samarqand viloyati	5 069 086	12 283
Surxondaryo viloyati	3 310 043	7 095
Sirdaryo viloyati	899 421	2 500
Toshkent viloyati	3 928 468	7 202
Farg'ona viloyati	4 524 794	11 007
Xorazm viloyati	2 504 399	5 028
Toshkent sh.	3 227 430	13 799
Jami	41 680 571	113 950

Manba: SSV matbuot kotibi // <https://t.me/ssvmatbuotkotibi>

Moderna kompaniyasi COVID-19 va grippga qarshi yagona vaktsina ishlab chiqarishni rejalashtirmoqda

The Guardian nashriga ko'ra, Moderna kompaniyasining bosh direktori so'zlariga ko'ra, kompaniya COVID-19, hamda grippdan himoya qiladigan yagona kuchaytiruvchi vaktsinani ishlab chiqarishni maqsad qilgan [2].

Farmatsevtika kompaniyasining bosh direktori Stefan Banselning aytishicha, 2023-yil qishki yuqumli kasalliklar gripp va COVID-19 RSV (inson respirator sinsial virusi, nafas olish yo'llari infeksiyasini keltirib chiqaradigan virus) dan oldin himoya qiluvchi kombinatsiyalangan vaktsina mavjud bo'lishi mumkin.

“Bizning maqsadimiz yiliga bir marta kuchaytiruvchi doza amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lishdir, shuning uchun odamlar qishda ikki yoki uchta inyeksiya olishni istamaydigan muvofiqlik muammolariga duch kelmaslikdir”, dedi Stefan Banselning Davosda bo'lib o'tgan Jahon iqtisodiy forumidagi panel sessiyasida. Bansel avvalroq odamlarga bu kuzda COVID-19 vaktsinasining to'rtinchi dozasi kerak bo'lishi mumkinligini ta'kidlagan edi, chunki kelgusi oylarda kuchaytiruvchilardan himoya zaiflashadi [3].

Tsyurixlik olimlar koronavirusning uzoq davom etishi xavfini bashorat qila oladigan biomarkerlarni aniqlashdi

Tsyurix universiteti mutaxassislari koronavirusga tashxis qo'yishning dastlabki bosqichida odamda virusning uzoq muddatli rivojlanishini bashorat qila oladigan omillarni aniqladi. Bularga 2-toifa qandli diabet, koronavirus RNK darajasi, shuningdek, qondagi Epstein-Barr virusi DNKsi va ma'lum otoantitalarning mavjudligi kiradi [4].

Tadqiqotchilar keng qamrovli fenotiplashni o'tkazish uchun turli vaqt nuqtalarida 309 nafar COVID-19 bemoridan qon namunalarni yig'ishdi. Chuqur uzoq muddatli tadqiqotlar o'tkazish uchun u bemorlar tomonidan bildirilgan klinik ma'lumotlar va alomatlar bilan birlashtirildi. Ma'lum bo'lishicha,

qonda virusni erta o'lchash uzoq muddatli COVID-19 ning ayrim belgilari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bemorlar bir necha oydan keyin rivojlanadi.

Shuningdek, olimlar aholining 90 foizini zararlovchi va odatda organizmda faol bo'lmagan Epshteyn-Barr virusi SARS-CoV-2 infeksiyasidan so'ng erta bosqichda qayta faollashishini aniqladilar. Bu kelajakda COVID-19 ning uzoq muddatli belgilari va kasallik paytida immunitet tizimining disregulyatsiyasi bilan bog'liq.

Tadqiqotchilar o'tkir kasallikdan aziyat chekayotgan bemor uchun COVID-19 xavfini baholaydigan modelni yaratdilar. Model ushbu ikki biomarkerning qon darajasini yosh, astma tarixi va kasallikning birinchi haftasida beshta asosiy simptomlar (isitma, charchoq, yo'tal, nafas qisilishi va oshqozon-ichak simptomlari) bilan birlashtirildi.

Model allaqachon COVID-19 bilan kasallangan 395 bemordan iborat mustaqil kogortada sinovdan o'tkazildi. Har bir bemorda xavf darajasi tayinlandi. PASC reytingi deb nomlangan tadqiqot natijalariga ko'ra, ushbu model qaysi bemorlarda uzoq muddatli COVID-19 rivojlanishini aniqlashi uchun har qanday joriy protokoldan ko'ra aniqroq ekanligini isbotladi [5].

Olimlar rus vaksinalarning koronavirusga qarshi samaradorligini aniqlashdi

Sankt-Peterburg olimlari barcha rus vaksinalarining Delta shtammiga qarshi samaradorligi bo'yicha birinchi qiyosiy tadqiqot natijalarini taqdim etdilar. Mazkur tadqiqot 2021-yil oktyabr oyida, Omicron shtammi paydo bo'lmagan vaqtda o'tkazilgan edi [6].

Tadqiqot "keys-nazorat" usuli asosida o'tkazildi. " Keys-nazorat " - simptom va tasdiqlangan koronavirus infeksiyasi mavjud 1198 kishi kompyuter tomografiyasiga yuborilgan. Shifokorlar bemorlarning sog'lig'i, emlash holati (to'liq yoki qisman) va vakcina turi, shuningdek, avval COVID-19 bo'lgan-bo'lmagani (taqdimotdan kamida ikki oy oldin ijobiy PCR natijasini olganmi yoki yo'qmi) haqida ma'lumotlarni to'plashdi.

Nazorat guruhi ("nazorat") Sankt-Peterburgda koronavirusga qarshi antitanalarning tarqalishi (serosurvey) bo'yicha boshqa tadqiqot (2747 kishi) ishtirokchilaridan iborat edi. Ulardan 1175 nafari Sputnik V, 243 nafari Sputnik Light, 104 nafari KoviVac va 28 nafari EpiVacCorona bilan to'liq emlandi. Tadqiqotchilar vaksinaning simptomatik koronavirus infeksiyasidan va o'pkaning shikastlanishidan qanday himoya qilishini baholadilar. Sputnik V ning samaradorligi 58%, Sputnik Light 50%, KoviVac 38% va EpiVacCorona minus 40% ni tashkil qildi [7].

Belarusiyaning COVID-19 ga qarshi vaksinasi antitanalar ishlab chiqarish borasida jahon analoglari bilan taqqoslandi

Belarusiyaning koronavirusga qarshi vaksinasi jahon analoglaridan kam bo'lmagan darajada antitana ishlab chiqarishni rag'batlantiradi. Bu haqda Belarus Milliy fanlar akademiyasi prezidiumi raisi Vladimir Gusakov ma'lum qildi [8].

“Koronavirus infeksiyasiga qarshi Belarus vaksinasining prototipi allaqachon tayyor. U laboratoriya tadqiqotlari bosqichlaridan o'tkazilmoqda va may oyida hayvonlarda dastlabki klinioldi sinovlar o'tkazish rejalashtirilgan. Vaksina xavfsiz, yengil ta'sirga ega va nojo'ya ta'sirlarni keltirib chiqarmasligi aniqlangan. Ta'kidlash joizki, Belarus vaksinasidan foydalanish SARS-CoV-2 virusiga qarshi antitanalar ishlab chiqarishni jahon analoglaridan past bo'lmagan darajada rag'batlantiradi"- dedi Gusakov [9].

Gusakovning so'zlariga ko'ra, «chuqur klinikoldi sinovlar» ham bu yil boshlanishi lozim. Ular sinov partiya ishlab chiqilgandan so'ng boshlanadi. Ular tugagach klinik sinovlar boshlanishi lozim. «Ularning maqsadi gumoral va hujayrali immunitet deb ataladigan javobning xavfsizligi va samaradorligini har tomonlama baholashdir. Shunda vaksina erkin muomalaga o'tadi», – deya qo'shimcha qildi Gusakov [10].

Virusning barcha yangi shtammlari paydo bo'lishini hisobga olsak, vaksina ishlab chiqarish vaqtida sirkulyatsiya bo'lishga moslashtiriladi. Ishlab chiqarish texnologiyasi barcha o'zgarishlar va mutatsiyalarni tezda hisobga olish va uning samaradorligini oshirish uchun vaksina tarkibini doimiy ravishda

yangilab turish imkonini beradi”, – dedi Gusakov.

Vaksina virusologiya, immunologiya, genetika va hujayra muhandisligi bo'yicha yetakchi olimlardan iborat guruh tomonidan ishlab chiqilmoqda. Rivojlanish Belarus Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining Respublika epidemiologiya va mikrobiologiya ilmiy-amaliy markazi va Belarus Milliy fanlar akademiyasining biofizika va hujayra muhandisligi instituti tomonidan birgalikda amalga oshirilmoqda [11].

1. Reported Cases and Deaths by Country, Territory, or Conveyance // <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (27.01.2022)
2. Moderna планирует запустить единую вакцину против Covid и гриппа // <https://sud.ua/ru/news/abroad/227389-moderna-planiruet-zapustit-edinuyu-vaktsinu-protiv-covid-i-grippa> (27.01.2022)
3. Moderna aims to launch single Covid and flu booster jab within two years // <https://www.theguardian.com/business/2022/jan/17/moderna-aims-to-launch-single-covid-and-flu-booster-jab-within-two-years> (27.01.2022)
4. Ученые из Цюриха научились предсказывать, у кого больше всего шансов заболеть длительным COVID-19 // <https://novostivl.ru/post/246986/> (27.01.2022)
5. Ученые научились предсказывать, у кого больше всего шансов заболеть длительным COVID-19 // <https://hightech.fm/2022/01/26/predict-diagnose> (27.01.2022)
6. Иммунная полузащита // https://www.kommersant.ru/doc/5182130?from=top_main_2 (27.01.2022)
7. Белорусскую вакцину от COVID-19 сравнили по выработке антител с мировыми аналогами // <https://www.belnovosti.by/koronavirus-covid-19/beloruskuyu-vakcinu-ot-covid-19-sravnili-po-vyrobotke-antitel-s-mirovymi> (27.01.2022)
8. Белорусская вакцина от COVID-19 не вызывает побочных явлений – Гусаков // <https://sputnik.by/20220126/beloruskaya-vaktsina-ot-covid-19-ne-vyzyvaet-pobochnykh-yavleniy--gusakov-1059781606.html> (27.01.2022)
9. Белорусская вакцина от коронавируса не вызывает побочных явлений – Гусаков // <https://politring.com/country/51064-beloruskaya-vakcina-ot-koronavirusa-ne-vyzyvaet-pobochnykh-yavleniy-gusakov.html> (27.01.2022)
10. Гусаков: Белорусская вакцина стимулирует выработку антител против COVID-19 не ниже мировых аналогов // <http://zviazda.by/ru/news/20220126/1643178171-gusakov-beloruskaya-vakcina-stimuliruet-vyrobotku-antitel-protiv-covid-19> (27.01.2022)

O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi huzuridagi
Ilmiy-texnik axborot markazi

Toshkent-2022